

17
1. J
e
o
i
v
n
2. C
n
3. H
s
a
4. Z
5. Z
6. Z
i
7. T
76
8. P
w
9. J
h
d

1786.

1. ^aBartholomaeus, Geth. Christianus : ~~Ord. jur. d. d. . . . Decanus :~~
~~lectori honorabilis s. p. d. d.~~ Specimen inang. jurilicuum
singularia statutorum municipalium Bitterfeldklausur
in materia successioniis capitula visitas . . . publice
verbi tamen proferunt
^{no 6}
2. ^aCollins, Christoph Ludw. : Legum commissoriae velle stat. .
notus. Saecula inesse . . . defendit. 2. Saec. 1
3. ^aHanaccius, Christianus : De matre filiae una cum genere
succedente
4. ^aLeyser, Augustinus, a : De postumio .
5. ^aLeyser, Augustinus, a : De tribus
6. ^aLeyser, Augustinus, a : De incusatione mortuorum
et criminum
7. ^aLeyser, Augustinus, a : De remissione actorum
⁷⁵ ^aLeyser, Augustinus, a : De remissione actorum
Leyser - Senzel.
8. ^aPivius, Andreas Floren. : Ord. jur. . . . Decanus lectori
honorabilis s. p. d. d. (et reputationem solemnem Joannis
Benjamin Tschirneri iuristae)
9. ^aPivius, Andreas Floren, Ord. jur. . . . Decanus : lectori
honorabilis s. p. d. d. (et reputationem solemnem Joannis Flo.
senis Reschard iuristae.)

10. Rivinus, Andreas Roccus, Ord. juridici. — Prodecanus:
 Lectori honorato s. d. p. (in Disputationem solemnem
 Johanni Gottlieb Ruckharts iuribus)
11. Rivinus, Andreas Roccus: De onere per acti consensum
 sacrificia peractalia
12. Rivinus, Andreas Roccus: Dissertationis in ang, qua
 personae circa actionem negotiorum . . . eruditio
13. ^{Inequentiam} Weidler-Liebe
 1747.
 1. Chladenius, Ernestus Martinus: De allargatio ejusque
 infestatione
2. Chladenius, Ernestus Martinus: (Ambitus elegantioris
 jurisprudentiae)
3. Hanaccius, Christianus: Ord. juridici. . . Decanus:
 Lectori honorato s. d. p. (in Disputationem Joannis
 Gottlieb Puscheri iuribus)
4. ² Hanaccius, Christianus: De fiduciaria imperfecta
 4^b Langguth
5. Leyser, Augustinus, a: De causis summaris

6. Leyser, Augustinus, a : De electione
7. Leyser, Augustinus, a : De alienatione rerum et
 7. Leyser-Hedluffins.
 7. Leyser-Runge
8. Leyser, Augustinus, a : De decretis ambrosii
9. Leyser, Augustinus, a : De principe summo rerum
 civitatis curatore
10. Leyser, Augustinus, a : De legationibus
11. Leyser, Augustinus, a : De censu
12. Leyser, Augustinus, a : De immunitate eorum
 publicorum
13. Lichtner, Augustinus Gotthardus : De jure aperiendo sepulchro
14. Rivinus, Andreas Florens : De rei venditae et
 praescriptae solutione non facta vindicatione
15. Sturmius, Gulielm. De servitute actus et antiqui-
 tatibus, illustrata
16. Sturmius, Gulielm. : De feudis nobilium et rusticorum
 in Saxonia

[Faint, illegible handwriting in a cursive script, likely a historical document or letter.]

LEGEM COMMISSORIAM
SVBHASTATIONIBVS TACTE
I N E S S E

PRAESIDE

D. CHRISTOPH. LVDOV. CRELLIO
ICTO

DIGEST. VET. PROFFESS. PVBL.
PATRONO ET PRAECEPTORE SVO
DE HIS ET OMNIBVS RELIQVIS MVNERIBVS SVIS
LONGE MERITISSIMO

D. XXIIIX. NOVEMBR. A. R. S. c1515CCXLVI

H. L. Q. C

PRO LICENTIA

PVBLICE DEFENDET

AVCTOR

IOANNES GOTTLIEB REINHARDT

VITEMBERGENSIS

VITEMBERGAE

PRELO SCHEFFLERIANO.

C. PLINIVS CAECILIVS SECVNDVS

in

Libr. IX. Epist. XXVI

Tutius per plana, sed humiliter et depresso iter:
frequentior currentibus quam reptantibus lapsus:
Sed his non labentibus nulla laus, illis nonnulla laus,
etiam si labantur.

CONSPECTVS.

- I. **Q**uerela Bergeri et species in foro obueniens de lege commissoria tacita fecit scribendi copiam.
- II. Per legem intelligitur conditio.
- III. Cur dicatur commissoria.
- IV. Definitio et formulae.
- V. Quo sensu dicatur tacita.
- VI. Quid sit subhastatio eiusdem variae denominationes.
- VII. Probatur legem commissoriam subhastationibus tacite inesse.
- VIII. Aduersarii refutantur.
- IX. Alia obiectio refellitur.
- X. Subhastatio est titulus, adiudicatio, modus acquirendi domini.
- XI. Quando conditio existat iure Romano.
- XII. Iure Saxonico et parata et in distinctos terminos distributa pecunia acceptatur.
- XIII. Quando conditio existat iure Saxonico.
- XIV. Iure Romano ad exercendam legem commissoriam non est necessaria interpellatio, si dies adiectus fuerit, sin minus, est necessaria eaque iudicialis ut in Saxonia.

XV. *In subhastationibus iure Romano est necessaria interpellatio, secus vero iure Saxonico.*

XVI. *Commessa lege arrham perdit emtor priuatus et aequissima est haec iuris ciuilibis dispositio.*

XVII. *In subhastationibus idem obtinet iure Romano et Saxonico.*

XIIX. *Electio non est adempta creditoribus in Saxonia, legem commissoriam exercendi vel pretium postulandi.*

XIX. *Non obstat Ordinat. Proc. Recogn.*

XX. *Propter tacitam legem commissoriam et actio venditi et rei vindicatio vel actio Publiciana locum habet.*

XXI. *Non requiritur reseruatio domini vel hypothecae ratione liciti ad obtinendum ius praelationis in concursu licitatoris.*

XXII. *Ratio exponitur, cur in venditionibus priuatis propter pretium reseruatio domini et hypothecae sit necessaria.*

XXIII. *Haec cessat in subhastationibus.*

Q. D. B. V
DISSERTATIO INAUGVRALIS
DE
LEGE COMMISSORIA TACITA IN
EMTIONIBVS VENDITIONIBVS
SVB HASTA

I.

Conquestus est saepe immortalis nominis
ICtus, IO. HENRICVS DE BERGER, cum
*in Resolutionibus legum obstantium tum in
Electis Disceptationum Forensium*, quod
CARPZOVIVS, PHILIPPI ceterique
DD. Saxonici, qui integram subhastationis materiam ex
instituto exposuerunt, doctrinam de additione in diem
ac lege commissoria, quas hastae publicae quemadmo-
dum venditioni rei fiscalis tacite inesse arbitratur, penitus
omississent. In foro cum aliquando obueniret eiusmodi
species, vt praeter spem iudex immobilia sub hasta pu-
blica

blica distrahens a concursu creditorum conueniretur, quod propter pretium, sub distinctis temporibus promissum, in subhastato praedio dominium vel hypothecam expresse non reseruauerit, atque ille id ipsum propter legem commissoriam tacitam minus necessarium fuisse, responderet, resque inter partes fortuna ambigua disceptaretur: querela BERGERI mihi admodum visa est iusta, cum perustratione deinde complurium iuris commentationum edoceret, hoc argumentum vel parum vel leuiter ac non sufficienter ab interpretibus iuris Romani et Saxonici esse excussum, a plerisque fere silentio praetermissum. Cogitanti igitur mihi de specimine, quod ab illis, qui honores petunt, exhibendum est, argumenti non vulgaris et ad utrumque ius et ciuile et patrium spectantis, in mentem rediit BERGERVS, operaeque pretium me facturum esse existimaui, si de pacto speciatim commissorio, quod emtionibus venditionibus sub hasta tacite inest, illisque conpinetur, quantum per vires atque ingenii mediocritatem fieri potest, deficiente lege speciali ex natura negotii exponerem. Quid enim frequentius in foro subhastationibus, quid spinosius subtili illa de lege commissoria disputatione? Interim tamen relicta in medio tacita additione in diem id ipsum monere non negligam, PHILIPPVM omnino huius doctrinae *c. 3. comm. 16. n. 138. seqq. de subhast.* non immemorem fuisse, vt appareat, hunc locum BERGERO forte non obuuisse.

II.

Nihil itaque prius, nihil antiquius habeo, quam, vt significationes verborum, quibus in hac commutatione maxime vtar, cognitae rite perspectasque reddam. Primo possit aliquem mouere, quid per legem hic intelligatur? Concors fere omnium DD. est sententia, legem in hoc argumento non pro dispositione superioris, sed pro pacto, quo contrahentes quasi lege quadam teneantur, accipiendam esse, cum et veteres magistri artis nostrae eo sensu hac loquendi formula vtantur, et Iuris recentioribus illa familiaris sit, vt dubitari nequeat, pactiones subinde legis nomine venire. Non ignoro ARISTOTELEM iam olim *Rhetor. libr. I. c. 14.* pactum (συνθηκην) per νόμον ἴδιον definiuisse, neque me fugit, capitulationem Imperatoris Romani, quae pacti inter Caesarem et Electores quodam modo rationem habet, legem tamen regiam Germanorum vulgo appellari, neque ignotae sunt *l. 40. et. 68. ff. de contr. emt.* in quibus pactiones legis denominatione exprimuntur, neque sum nescius, hanc appellationem esse impropriam, translato scilicet legis nomine ad pactiones propter effectus paritatem, cum et lex publica perinde vt pactum actiones citium reformet, limitet et restringat, quod LAUTERBACH in *Coll. Theor. Pr. Lauterbach. l. 18. Tit. 3. §. 1.* obseruat. Neque tamen minus elegans est illorum opinio, qui legem non significare ipsum pactum, sed formam, qualitatem vel conditionem per pactum contractibus adiectam, existimant, illaque inter se differre tradunt
vt

vt causam et effectum, atque ad *l. 7. §. 5. ff. de pactis* prouocant, in qua *VLPIANVS* pacta dare legem i. e. conditionem, contractui docet. Neque enim alio sensu auctor *Nov. 136. c. 1.* hac formula vitur, dum pactum ait contractui formam et regulam addere, quam regulam *VLPIANVS* in *l. 7. §. 5. ff. de pact.* legem appellauit. His rationibus et aliorum etiam argumentorum conuictus soliditate facio cum *GOTHOFR. A IENA* in *tr. de lege commiss.* *th. 3.* qui legem hoc loco pro conditione pacti accipit, cuius chartas compilare non audeo. Igitur alienum est a tautologiae vitio et tolerari omnino potest iuris canonici in *c. 7. X. de pign.* expressa formula, qua lex commissoria pactum legis commissoriae dicitur, quam cum *DVARENO*, *CVIACIO*, *ANTONIO FABRO* aliisque *STRYKIVS* in *Vsu mod. ad tit. de lege commiss.* vt ineptam nimis iniuste reprehendit. Pontifex enim videtur legem pro conditione accepisse, vt pactum legis commissoriae notet illud de conditione contractus, quae lege commissoria continetur.

III.

Accepisti, quo sensu legem in hac commentatione sumam, superest, ne quid me postea perturber, vt indicetur, cur lex illa commissoria audiat. Non conueniunt *ICti* de origine huius formulae, qua nomen legis commissoriae huic pacto accommodatur. Alius aliam affert rationem, et noua, ingeniosa magis quam verisimilis est sententia *HENRICI DE COCCII*,
quam

quam SAMVEL filius in *Jure controu.* l. 13. tit. 7. de pignor. act. laudat. Audiamus ipsissima verba COCCII: Committi ea, quae contraria sunt, tunc dicuntur, cum facultas inuicem agendi incipit, ita praelium committi dicitur, cum duo exercitus signo dato concurrere incipiunt. Atque ita ad eius imitationem negotia quoque ciuilia nonnunquam committuntur: in primis cum a lege agendi ex eis facultas suspenditur; in momento enim, quo id factum, vel casus existit, quasi signo dato incipit agendi in inuicem et congregiendi facultas, atque ita in momento illo committuntur partes, ut quasi in pugna litem conserere possint: huius igitur pacti momentum est quasi classicum, et signum illud, quo dato ius mihi deberi incipit, indeque recte dicitur, negotium siue ius committi, ut ipsa pugna. Quis enim non statim intelligit, hanc comparisonem e longinquo inuita propemodum Themide esse petitam? Propius ad rem accedere videntur illi, qui committere interpretantur peccare vel contrauenire, atque ita per legem commissoriam, legem transgressionis, qua fides in contractu data violatur, intelligunt, ea potissimum commoti ratione, quoniam in l. 4. §. 2. ff. de L. comm. verba: commissa lege, luculenter violatam legem notant, deinde in l. ult. §. fin. eod. commisisse, idem illud atque in legem commissionis peccasse significat. Sed verisimilior eorum est opinio, quae et antiquae latinitatis scriptorum et Legum auctoritate stipata, committere, per dominium et ius acquisitum amittere, perdere et vti BEYERVS in *Posit. ad ff. de L. comm.* loquitur, praetensionibus suis excidere, wenn das ganze Recht verfallen, interpretatur. Sane si

M. TVLLIVM CICERONEM arbitrum admittamus, ille in l. 13. Epist. ad Famil. 56. *commissas ἀποθικας* appellat, id est, amissas prorsus vel extinctas, neque minus C. SVETONII TRANQVILLI in CALIG. c. 41. locus sententiae nostrae admodum conuenit: *huiusmodi, ait, vestigalibus indictis neque propositis, cum per ignorantiam multa commissa fierent, tandem flagitante populo Romano proposuit legem.* Nihil certius est, commissis ibi, iura amissa et deperdita notare. Cui nostrae interpretationi eo maius accedit robor, quo confidentius affirmare possumus, legum architectos eodem sensu hac formula vsos esse. Quid enim est, quod in l. n. ff. de publ. vectores, qui naui illicitas res imposuerunt, capite puniri, commissis mercibus dicuntur, nisi hoc pro amissione ac speciatim pro confiscatione mercium accipiatur? Quid denique clarius illo, quod VLPIANVS in l. 14. ff. de publ. dixerit, quod commissum est statim desinit domini esse? Quae cum ita sint, illis tamen dicam non scribam, qui vtramque vocis, commissoriae, significationem, vt committere sit peccare et ius amittere, in hac formula concurrere arbitrantur, quorum numero FRANZIVM non iniuste accensimus. In commentario enim ad ff. l. 13. Tit. 3. ita sentit: *quia emtor pretium non soluens in hoc pactum quasi committit, et ita potestatem facit venditori hoc pactum exercendi et rem recuperandi.* Hic enim est vsus in iure nostro verbi committere, quod significat propter delictum alicui quasi potestatem facere poenam promissam vel simile quid exigendi. Sic merces, quae fisco, ob delictum eas non profitentis, vindicantur, committi et mer-

merces ipsae commissum dicuntur l. 14. et 16. ff. de publ.

IV.

Ex his, quae iam de vocabulorum notatione disputata sunt, quodammodo iam apparet, quid sit illud pactum, quod legis commissoriae nomine venit. Cum autem hoc pactum aliis quoque negotiis accedere possit, quemadmodum GOTHFR. AIENA de pignore, de locatione conductione, de emphyteusi et feudo docuit, GROTIUS vero l. 1. c. 3. §. 16. et c. 4. §. 12. de iure B. et P. in delatione imperii Principes sub lege commissoria obligari posse memoret, cuius sententiam tueur ILL. DN. A LEYSER in *Medit. ad ff. sp. 198. Coroll. 2. de L. comm.* necesse est, ut in primis praestruamus, nos circa legem commissoriam, quae in contractu emtionis venditionis occurrit, vnicuique esse occupatos. Igitur legem Commissoriam per qualitatem siue conditionem resolutiuam, ut pretio intra iustum ac definitum tempus non soluto emtio venditio sit nulla, definimus. Formulas huius pacti, quibus contrahentes olim utebantur maxime, POMPONIVS in l. 2. ff. de L. comm. si ad diem pecunia soluta non sit, ut fundus inemptus sit, VLPIANVS in l. 4. pr. eod. ut nisi intra certum diem pretium sit exsolutum, inemptus fieret fundus, SCAEVOLA l. fin. eod. ut arrham perderet et inemptae villae essent, et idem SCAEVOLA l. 10. §. 1. ff. de rescind. vendit. ut si ex die pecunia omnis soluta non esset, et venditor ea praedia venisse nolle, inuendita essent,

essent, suppeditant, largiorem vero earum copiam
BARNABAS BRISSONIVS in *commentario eleganti de
 formalis et solemnibus populi R. verbis.* l. 6. p. m. 505.
 collegit.

V.

Duplici ratione in contractibus adesse potest lex
 commissoria, vel est expressa, cum nominatim eam
 contrahentes addiiciunt, vel tacita, quae expressae op-
 ponitur. Hanc ideo tacitam vocamus, quoniam citra
 expressam partium conventionem ex dispositione legis
 vel ex consuetudine, quae legis vigorem habet, l. 32.
 §. 1. de ff. LL. negotiis inest, et nisi aliud aperte actum
 fit, subintelligitur. Ita **BERGERVS**, ex lege, vendi-
 tionis rei fiscalis conditionem commissoriam, exemplo
 tacitae additionis in diem l. 21. §. fin. ff. ad munic.,
 quae propemodum eiusdem est naturae, tribuit; ita
 moribus hodie tacite illam subhaftationibus semper ad-
 iici arbitrat, id quod iure Saxonico recentissimo per
 ORDIN. PROC. RECOGN. ad Tit. 39. §. 17. reipsa con-
 firmatum est. Haec est vera vocis *taciti* in hoc argu-
 mento notatio, quamvis variae adhuc occurrant in iu-
 re civili, quarum indicem idem **BARNABAS BRIS-
 SONIVS** de *Verb. significat.* exhibet.

VI.

Per subhaftationem, quae apud classicos linguae la-
 tinae auctores eleganter per metonymiam hasta publica
 haud raro audit, vt apparet ex loco **CORNELII NE-
 POTIS**

FORIS in Attico c. 6., illum intelligimus actum iudiciallem, quo bona vendenda a magistratu rite in publicum exposita plus offerenti conceduntur, et differt ab auctione, quia haec priuata auctoritate plerumque suscipitur; aut certe si publice fiat, duntaxat ad mobilia refertur. Generali vocabulo, quod vtramque sub se comprehendit speciem, si quid plus licitantibus venditur, sectionem appellamus, quae vox licet olim nihil aliud quam confiscationem, qua damnatorum et proscriptorum bona vendebantur, significaret, postea tamen ad quamuis auctiorem et publicam et priuatam transit. Egregium eius rei vestigium habet FLAVIUS EVTROPIVS l. 8., c. 6: *instrumentum, inquit, regii cultus, facta in foro diui Traiani sectione distraxit, vasa aurea, pocula cristallina, et murrhina, vxoriam ac suam sericam ac auream vestem: multa ornamenta gemmarum: ac per duos continuos menses venditio habita est.*

VII.

In honorem venditoris, quod ait GERH. NOODT. in comment. ad ff. §. 1. de L. comm. in poenam vero emtoris emtioni venditioni priuatae additur lex commissoria. Haec est ratio, cur in venditoris positum sit arbitrio, velintne legem commissoriam exercere, id est, contractum resolvere, an emtorem via iuris ad soluendum pretium adigere. Quod cum l. 3. ff. de L. comm. expresse cautum sit, eius dispositionis causam hanc esse maxime arbitror, quia omnes licentis-

am in *l. 29. C. de pact. et Nou. 136. c. 1.* habere dicuntur, his, quae pro se introducta sunt, renunciandi, siue quoniam, quod BRUNNEMANNVS *ad l. 3. ff. de L. comm.* commentatur, quando in alicuius fauorem actus redditur nullus, sub hac tacita conditione hoc fieri intelligitur, si ille, cuius fauorem respicit, actum nullum esse velit. Hac adductus ratione in eam primus incidit cogitationem BERGERVS, legem commissoriam, expresse quamuis non sit adiecta, tacite tamen subhastationibus inesse. Nihil enim eius naturae ac definitioni magis consentaneum esse autumat, quam vt arbitrio iudicis subhastantis, aut eorum, quorum interest, permittatur, vtrum compelli licitatore[m] eiusue heredem velint ad deponendum pretium, an potius repeti subhastationem. Vnde etiam varie pronounciari affirmat, modo vt licitator pretium deponat simpliciter, modo vt fundus vel res emtore non soluente denuo hastae publicae subiiciatur, daß in Verbleibung dessen mit Subhastation des Guts anderweit gebührend billig verfahren werde. Quod quidem vix alio, quam ad legem commissoriam referre possis. Fauet doctrinae BERGERI de lege commissoria, quod illa in subhastationibus, quamuis expresse non sit adiecta, locum habeat, WERNHERVS *in Obs. 353. P. X. p. 631.* eamque praeciuicio ORDINIS IVRIDICI VITEMBERGENSIS corroborat.

IIIX.

Sententiam BERGERI cum prorsus meam faciam, necesse est, vt tela aduersariorum rerorqueam. Obiiciunt

ficiunt maxime, non esse in venditoris voluntate positum, ut possit contractum emtionis venditionis ex capite non soluti pretii rescindere, aut ab eo, invito emtore, rescindere, id quod l. 8. C. de contr. emt. vendit. et l. 3. C. de rescind. vendit. manifeste prohibet, atque ita citra expressam contrahentium conventionem poenam legis commissoriae perpetuo cessare. Sed quis non statim videt hanc legem loqui de privatis atque ordinariis venditionibus, non de subhastationibus publicis, quae a DD. non absque venditiones privilegiatae vocantur. Quorum fides cum non conuelli debeat, arg. l. 8. C. de remiss. pign. propter utilitatem publicam merito eiusmodi privilegio gaudent, ut, si licitator tergiversetur statim tempore pretium solvitur, iudici vel iis, quorum res agitur, permittitur fit, rem subhastatam, rescisso contractu, reuocare. Certe qualitatem et conditionem negotii rectissime ex fine aestimamus. Sed in venditionibus publicis id maxime agitur, ut creditoribus quanto citius ex bonis debitoris obaerati, qui iam diu creditores detinuit, satisfiat. Hunc finem frustra quaesueris, nisi emtori necessitas imponatur pretii confestim et sine noua mora exsoluendi, quod commodissime efficietur, si emtorem metu legis commissoriae ad fidem implendam adigamus.

IX.

Alia tamen a dissentientibus mouetur controuersia, nimirum non naturaliter emtioni venditionis inesse legem

legem commissoriam, sed iure tantum permittente ac non reprobante, ideoque non adiectam a partibus nunquam praesumi, suaeque opinionis praesidium; *in l. 13. §. 26. ff. de act. emt. vendit.* se inuenisse gloriantur, ubi **VLP IANVS** pactionem commissoriam aperte, legem contractui dictam, non improbatam nominat. At enim vero, quamuis nec ipse affirmare audeam, ad naturam siue ad naturalia emtionis venditionis spectare legem commissoriam, sed quia a mero paciscentium arbitrio saltem dependet, ad accidentalia potius eiusdem contractus referam; nihil tamen obstare video, quominus illam subhastationibus auctoritate publica susceptis citra expressam pactionem tacite inesse defendam. Cum enim illud, quod superius *in §. u.* dixi, negotio tacite inesse credatur, quod vel a lege vel a consuetudine, cuius eadem cum lege vis est ac potestas *§. 9. l. de iure natur. et gent.* definitur, porro ex antea dictis iam pateat, moribus hodiernis et per **ORDINAT, PROC. RECOGN.** in Saxonia probari, quod licitator, fide neglecta, iusto tempore pecuniam non numerans, iure excidat suo, atque si ex re videatur, noua haud raro suscipiatur subhastatio, necesse omnino est, ut pactum hoc commissorium in hasta publica praesumatur, nec est, quod illud ius odiosum appelles, cum publica illud postulet utilitas, ut venditionibus publicis eo maior accedat fides atque auctoritas. Non patrocinatur illis, qui odium pacti commissorii defendunt, *l. 1. pr. C. TH. de commiss. rescind.* quae lex *in l. ult. C. iust. de pact. pign.* paene tota relata legitur, quamuis **IMPERATOR CONSTANTINVS** inter alias captiones praecipue commissio-

missoriae legis asperitatem crescere ibi scribat. Quod cum de contractu pignoratitio duntaxat sit intelligendum, IACOBVS GOTHOFREDVS in *Commentario ad CODICEM THEODOSIANVM* recte ineptam appellat eorum sententiam, qui cum SALMASIO hanc legem ad pactum commissorium in venditionibus pertinere existimant.

X.

Dissoluitur contractus *l. 1. ff. de L. commiss.* existente conditione, id est, res sit inempta, exinde prono aluo consequitur, vt interim dominium certa ratione transferit ad emtorem. Dominia autem rerum cum suas debeant habere causas, eaeque sint vel remotae, quae ius ad rem, vel proximae, quae dominium et ius in re tribuunt, quarum priores tituli, posteriores modi acquirendi vocantur. HEINECCIUS ad *ff. P. VI. §. 162.* quidni subhastationem, quia species est emtionis venditionis, ad titulos habiles *§. 40. I. de R. D.* adjudicationem vero per expressum textum *§. 7. I. de offic. iudic.* quae reuera nil nisi mera traditio iudicialis est, ad modos acquirendi dominii referam. Accedit *l. 6. §. 1. ff. de vsufr.* videantur praeterea CARPZOVS *P. 3. C. 16. Defin. 10.* et PHILIPPI *de subhast. c. 4. comm. 3. n. 2.* Quemadmodum autem venditae res et traditae non aliter acquiruntur emtori, quam si is venditori pretium soluerit, vel alio modo ei satisfecerit, vel fidem emtoris secutus fuerit venditor *per §. 41. I. de R. D.* quem operose interpretatus est ANTHONIUS AMARA *de concursu credit. l. 1. t. 1. n. 15.* ita etiam ex causa subhastatio.

stationis res adjudicatae, non nisi soluto vel deposito licito l. 5. §. I. ff. de iure fisci, aut fide de pretio habita, ad quam creditorum consensus in primis necessarius est, in licitatoris transeunt dominium BERGERI *Discept. For. p. 1195.* Quibus licet requisitis, in emtione venditione immobilium priuata, ex dispositione *Decif. El. 61.* et resignatio et traditio siue inuestitura iudicialis ad effectum transferendi domini iure Saxonico adiungenda sit, priorem hodie secundum ORDIN. PR. RECOGN. ad Tit. 39. §. 18. et olim iure Saxonico in adjudicatione necessariam fuisse, cum BERGERO in *Oecon. Iuris l. 2. t. 2. §. 20.* merito negare possum, propterea quod subhastatio plerumque fit debitori inuito, ideoque eius consensus et resignatio non desideratur, dissentiente CARPZOVIO P. I. *Const. 32. Defn. 46.* MARTINI ad Tit. 39. §. 12. n. 37. et PHILIPPI de *subhast. c. 4. comm. 3. n. 16.* Posteriorem vero ad consequendos domini effectus expresse requirit ORDIN. PR. RECOGN. l. c.

XI.

Cum itaque, si legem commissoriam subintelligimus, res nunquam vendita siue non subhastata censetur, si quando emtor oblatum atque acceptatum pretium non soluat iusto tempore, videbo in praesenti, quodnam illud sit tempus, quo ad depositionem liciti obligatus sit. Iure civili nullus quidem determinatus est terminus, ex analogia tamen incongrue id colligi videtur, licitum confestim deponendum fuisse. Finita enim subhastationis sollemnitate prae-

praefens requirebatur pecunia, quandoquidem res pignori captas praesenti pecunia l. 15. §. 7. ff. de re iudic. distrahere oportebat, quo apprime facit illud M. ACCII PLAVTI in Men. act. 5. sc. 9.

Auctio fiet Menaechni mane sane septimi

Venibunt serui, suppellex, fundi, aedes omnia

Venibunt, quiqui licebunt, praesenti pecunia.

Venibit vxor etiam, si quis entor venerit.

Vix credo tota auctione capiet quinquagesies.

Nec fides de pretio habenda erat, quoniam lex laudata res pignori captas ita distrahere vetat, vt post tempus pecunia soluatur. Immo vero secundum l. 5. §. 1. ff. de iure fisci generaliter licitum in continenti absque vlla mora est deponendum. Nec sufficit praefens pecunia, si pars pretii tantum soluatur, sed totum pretium numerandum est, vt PHILIPPI de subhast. c. 3. comm. 12. n. 7. auctoritate Ictorum docet, quo loco infimul monet, iudicem, qui consentit, vt fides de pretio habeatur, actione doli mali, tanquam male versatum in distrahendis pignoribus, recte conueniri. Sed quamuis maximus hic rigor sit iuris ciuilibus, quoniam tamen sola creditorum agitur res in subhastationibus, quippe quae ad illorum desiderium plerumque instituuntur, ideoque eorum fauor vnice respiciendus est, nullum est dubium, quin consentientibus creditoribus, aut lege permittente statutaria, tempora distincta solutioni constitui possint, et hoc casu cautionem vel fideiussores a licitatore iuste exigunt creditores.

XII.

Iure Saxonico commendatur non minus parata pecunia tanquam commodissima, ut creditoribus fiat satis, adeo ut res dubio non careat, verum licitationes conditionatae, si scilicet solutio pretii in termino demum distributionis promittitur, admitti possunt. BERGER *El. Discept. For. p. 112.* PHILIPPI *de subhaft. c. 3. comm. 13. n. 53.* Illae profecto prohibentur, ubi loco pretii nomen licitatoris offertur *Dec. El. Sax. 71.* Attamen cum paratae pecuniae vicem sustineat pretium, quod in certis et distinctis terminis, **auf Tagezeiten** soluitur, in Saxonia res sub hasta publica expositae vel praesenti pretio, vel solutione in certas pensiones distributa, alienari possunt per *Constit. El. 32. P. 1.*, quae **EDICTO TORGAVIENSI de ao. 1583. tit. von Feilbiethen**, confirmata est. Praeterea certus hodie modus per **NOVISSIMUM EDICTUM de subhaftationibus de Dat. Varsouiae d. 26. Aug. 1732.** praescriptus est, in quo sancit Serenissimus Legislator, quod solutio distinctis intervallis oblata acceptari non debeat, nisi pro praediis feudalibus dimidia, pro allodialibus tertia, pro rusticis vero quarta pars promissi liciti in termino adiudicationis, aut post proximas nundinas Lipsiensis vernaes vel autumnales, intra quatuor hebdomadas parata deponatur pecunia, simulque addit, quod termini residui pro re nata ultra 4. 6. 8. et 10. annos non debeant prorogari. Quo loco probe observabis dici non posse, iudicem in hac specie suo periculo habere fidem de pretio, si distincta, modo praescripto, solutionis tempora, acceptauerit, cum id lege facere cogatur.

XIII.

XIII.

Promissa parata pecunia, tempus iure olim Saxo-
nico lege non erat definitum, intra quod pretium de-
poni oporteret, vsu tamen forensi atque obseruantia
obtinuisse tradit BERGERVS in *El. Discept. For. Obs.* 9.
n. 7. p. 1188. vt, posteaquam subhastatio finita, et licita-
tori ius irreuocabile acquisitum fuit, id est, *wenn er
sein Licitations Recht erstanden*, certus dies a iudice
ad deponendum denominetur. Neque hoc alienum
est a iuris Romani praeceptis, cum soleat praetor
omnibus debitoribus, adeoque etiam emtoribus rei fi-
scalis laxamentum aliquod temporis vel modicum spa-
tium tribuere *l. 32. in fin. ff. de Obl. et Act.* Quod mo-
dicum spatium PAVLVS in *l. 105. ff. de Solut.* tempera-
mentum temporis appellat, atque contra bonos ibi-
dem mores esse arbitrat, vt creditor, qui exinde
non absone pro oneroso atque inciuili habetur, debi-
torem illico cum sacco adire velit. At enim vero
consuetudini huic derogatur per ORDIN. PROC. RE-
COGN. ad Tit. 29. §. 16. in Saxonia, vbi SERENISSIMVS
LEGISLATOR legale atque absolutum praefixit depo-
sitionis tempus. Ita enim disposuit, vt finita omni sub-
hastationis sollempnitate licitator statim, aut ante adiu-
dicationem, decimam oblatis pretii partem in iudicio de-
ponat, aut de pretio soluendo idonee satisfaciat, in ipso
deinde termino adiudicationis, quae ultra trium heb-
domadam spatium non est differenda, residuum solu-
at, nisi pretium sub distinctis temporibus fuerit pro-
missum.

XIV.

Legem commissoriam emtioni venditioni privatae adiectam exercens opus iure Romano non habebat, ut, priusquam hac vteretur, emtorem admoneret morosum *l. 4. fin. ff. de L. commiss.* huiusque rei rationem interpretes ad vnum omnes illam allegant, quia in huiusmodi obligationibus dies additus interpellat pro homine *l. 12. C. de contrab. et committ. stipul. l. 23. ff. de Obl. et Act.* vnusquisque vero promissa seruare in memoria sua, nec desiderare debet, ut creditor ipsi aurem vellicet, sed vltro sese offerre, et debitum spontanea voluntate persoluere *l. 2. C. de iure emphyt.* Et hoc iuris est certo solutioni praefinito tempore; sed quid si dies adiectus non fuerit? Eo casu necessitas omnino poscit, ut interpellatio praecedat, cum non incidat in poenam commissi, qui non est in mora, mora vero sine interpellatione non contrahatur *l. 32. ff. de vsuris l. 32. ff. de V. O. c. 60. de reg. iur. in 6. GOTHFR. A IENA in §. 5. Tractatus saepius laudati*, interpellationem, quae fit per viam iudiciariam siue iudicalem commendat. Illam quoque ut fortiorem extraiudiciali ipse commendo, in eo tamen dissentio, quod litis contestationem requirat, ut mora recte contracta dicatur, cum hodie sola citatio iudicis sufficiat, id quod STRYK *in Vsu mod. ad legem commiss.* §. 6. probat *arg. l. 2. C. de annali except.* Vide ORDIN. PROC. SAX. RECOGN. *ad Tit. 5. §. 4.* quae luculenter praecipit, solam insinuationem citationis, quamuis libellus tanquam ineptus reiiciatur, atque ita litis contestatio cesset, sufficere ad effectum interrumpen-

interrumpendae praescriptionis, ideoque morae inducendae: Quae res habet rationem, cum iure etiam civili mora et improbitas tunc demum locum habeat, cum debitor scit et intelligit debitum suum, quod per citationem efficitur *l. 99. ff. de R. I.*

XV.

In subhastationibus publicis cum iure civili nullum certum atque determinatum esset tempus, quo pretium necessario deponi oporteret, ideoque licitator eiusmodi moram, quae poenam legis commissoriae mereretur, contrahere non posset, *l. 40. ff. de reb. cred. l. 88. ff. de R. I.* interpellationem expressam praemittere necessitatis fuisse, rationi iuris respondet. Hac enim facta iudex inuitabatur, ut emtori solutionis diem constitueret, idque iudicis potestati relictum erat, tempora in iure non definita, definire *l. 1. §. ult. ff. de iure deliber. l. 1. §. 1. ff. de effract.* propter aequitatem. Iure Saxonico veteri, cum usu forensi, quod auctoritate BERGERI superius probavi, inualuisset, ut a iudice simul denominaretur terminus, statim elapso illo, sine vlla interpellatione legem commissoriam locum habuisse, ut in emtione venditione priuata, propter paritatem rationis nemo temere in dubium vocabit. Longe aliter res sese habet *per ORDIN. PROC. RECOGN. ad Tit. 39. §. 17.*, quae emtori in termino adiudicationis, vel in statutis pensionibus iudicialiter non soluenti licitum, spatium adhuc trium hebdomadum indulget, quo praetermissio, si denique non soluit pretium cum usuris morae et
ex-

expensis, iure excidit suo, et subhastatio tandem noua decernitur, in quo verus legis commissoriae effectus consistit.

XVI.

Porro commissâ lege emtor priuatus iure Romano non solum dominium rei emtae, sed arrham etiam, et partem pretii, quam soluit, *das Angeld* amittebat *l. 4. §. 1. ff. de L. commiss.* et *l. 6. ff. eod.* Quam dispositionem tantum abest, vt pro dura cum SCHILTERO *in Exercit. ad ff. 30. §. 54.*, pro suspecta vsurariae prauitatis, cum ZOESIO *ad l. 4. §. 1. ff. de L. commiss.* et pro laedente tranquillitatem conscientiae cum BRVNEMANNO *ad L. 6. ff. de L. commiss.* habeam, vt potius illam acquissimam omnium non immerito nominare audeam. Praeterquam enim, quod emtor fructus parte pretii iam soluta lucretur *l. 4. §. 1. ff. de L. commiss.*, de huius cautionis iniquitate conqueri nequaquam potest, propterea quod fidem non seruauit, in eos autem, qui fidem fallunt, quod ait Illustris DN. ALEYSER *in Medit. ad ff. Spec. 198. coroll. 4.* poenam statui, durum non est. Monet tamen ille celeberrimus ICtus, ius canonicum *in c. 9. X. de poen.* temperare quodammodo rigorem iuris Romani, atque tunc, cum maxima pars pretii fuerit soluta, poenam contractui adiectam remittere.

XVII.

Non est, quod in subhastationibus publicis aliter sentiam. Eadem enim subest ratio, immo eo fortior, quia publicam violat fidem, iudicisque auctoritatem eludit

eludit emtor, iusto tempore pretium non deponens, ideoque iuste hanc legis commissoriae poenam in eundem cadere arbitror. Praeterea etiam fructus a tempore perfecti contractus *per §. 3. l. de emt. et vendit.*, qui in subhastatione finitis omnibus, quae ad formam eiusdem pertinent, *von der Zeit, wenn er sein Licitations-Recht erstanden*, vsu fori perfectus habetur, percipit ac suos facit. Cum vero lucrum ex tergiuersatione minime capere possit, neque desiderare, vt locupletior fiat cum alterius damno, impossibile est, vt arrham et partem pretii iam soluti adhuc petere valeat. Ius Saxonicum nouissimum in ORDIN. PROCOGN. l. c. hanc legis commissoriae poenam confirmat, ac decima parte pretii, quae ante adiudicationis terminum deponenda est, emtorem morosum penitus priuat, insimulque addit, vt illa decima liciti pars, quodsi ante adiudicationem non fuerit numerata, nec cautio de residuo praestita, emtori, etiamsi ius ex subhastatione quaesitum perdiderit, per modum executionis sit extorquenda, sin vero soluendo non sit licitator, carcere aut poena arbitraria, eaque haud leui, afficiatur.

XVII.

Illam tamen quaestio plus difficultatis habet, vtrum emtor, relicta decima parte pretii, poenitere, atque a contractu subhastationis resilire possit, ideoque iudex vel potius creditores, quorum interest, hoc lucro simpliciter contenti, recuperato rei subhastatae dominio, nouam instituere subhastationem teneantur? vel quod idem est, num dispositione ORDINAT. PR. PROCOGN. creditoribus electio sit adempta, quae iure civili ipsis compete-

D

tebat,

rebat, an legem commissoriam exercere velint, an em-
 tori ad depositionem residui actione venditi compelle-
 re? ita possit censer, quoniam alternatiua iuris occur-
 rere videtur, in alternatiuis vero obligationibus, quod
 ait BONIFACIUS VIII. c. 70. de R. I. in 6. electio est debitoris.
 Placet nihilominus negans sententia, propterea quod lex
 commissoria, quemadmodum in §. VII. diximus, in gra-
 tiam venditoris, cuius locum in subhastationis actu cre-
 ditores sustinent, adiecta creditur. Cum vero SERE-
 NISSIMVS LEGISLATOR electionem creditoribus
 antea competentem expresse non abrogauerit, huic fa-
 uori vim inferre noluisse, sed potius illum propter insi-
 gnem subhastationis vtilitatem confirmasse, rectissime
 praesumitur. Praeterea decima pars pretii, quam
 perdit emtor morosus, si rem vere aestimes, est poena
 poenitentiae, *Reugeld*, et quidem legalis, cuius ea est
 natura, vt, quamuis soluta sit, inuita tamen altera parte
 a contractu recedere non liceat *arg. l. 47. ff. de act. emt.*
vend. l. 6. C. de rescind. vendit. BERGER in *Oecon. Iur. l. 3.*
z. 5. §. 7. Quo loco tamen simul obseruandum est, hanc
 pecuniam poenitentialem simul esse partem pretii, quia
 in decima parte liciti consistit. Quae cum ita sint, ne DE-
 CIS. EL. NOVISSIMA XIV. quidem sententiae nostrae obsi-
 stit, quamuis haec emtori, soluta pecunia poenitentiali, fa-
 cultatem facit a contractu discedendi. Expresse enim in
 hac Decisione additur, quod haec potestas resiliendi a
 contractu, soluta pecunia poenitentiali, non debeat re-
 ferri ad illas emtiones, vbi pars pretii, *das Angeld*, iam
 numerata, vel alia ratione ab alterutro contractuentium,
 vel toti contractui, vel parti eiusdem, satisfactum fuerit.
 Verba ita se habent. Wenn in einem Kauff oder andern
 Contract

Contract ein gewisser Kauf oder Kaufgeld gesetzt worden, stehet demjenigen Theil, welcher solch Kaufgeld erleget, daforne nicht ein anders ausdrücklich bedungen, von dem Contracte so lange wieder abzugeben, frey, bis selbiger wenigstens auf einer Seiten, mit Zufriedenheit des mit contrahirenden Interessenten zum Theil oder gänzlich erfüllet worden, jedoch ist solches nur vom Kauf, keinesweges aber von Angeld, so von einem Contract, darinnen kein Kauf constituiert, entrichtet worden, zu verstehen. Iam vero ex his, quae antea disputata sunt, apparet, decimam pretii partem esse, simul veram partem liciti, adeoque etiam naturam des Angelds quodammodo continere, praeterea vero venditorem, id est creditores et iudicem, per adjudicationem, quae instar traditionis est, contractui satisfecisse, quibus casibus in hac Decisione emtori facultas resiliendi a contractu, inuito venditore, expresse denegatur. Quapropter negari non potest, ex sententia huius Nouissimae Decisionis licitatorum, qui velit decimam partem amittere, et contractum deferere, non simpliciter ad diendum esse, sed si creditores velint, ad solutionem liciti nihilominus compelli posse.

XIX.

Ex dicta ORDIN. PROC. RECOGN, ad Tit. 39. contrarius nobis videtur §. 16., qui licitorem a licito suo recedere, atque poenitere non prohibet, amissa videlicet decima parte, dessen er denn, wenn er von seinem licito wieder abgeben oder poenitern wolte, vor verlustig zu achten, adeoque posset dubitari, vtrum solutio residui pretii a creditoribus recte vrgeatur? At enim vero istis ex verbis consequi non credo, quod licitor

inuitis creditoribus citra illorum consensum, data decima parte implementum contractus detrectare queat. Cum enim pretium promissum ita sit comparatum, ut creditoribus ex assē faciat satis, tunc autem si quando ad nouam iudex subhastationem progreditur, talis non inueniri possit emtor, qui eandem offert summum, creditoribus ingens manifeste damnum emergeret. Consensum igitur concursus, si apud animum constituit poenitere emtor, secundum aequitatem requiri, plenissime sum contuetus. Accedit, quod, reiterata subhastatione nouus emtor, data decima pretii parte, priori similem ludere posset fabulam, ideoque subhastatio in infinitum esset redintegrandā, et concursus ultra modum protrahendus. Verba vero ORDINAT. REC.: **Wenn er poenitiren wolte**, simplicem poenitendi facultatem licitatori non tribuunt, neque consensum creditorum, qui hoc casu necessarius est, excludunt.

XX.

Salua igitur actione venditi, qua creditores emtorem ad soluendum, quod restat, pretium cum usuris a tempore morae *l. 13. §. 20. ff. de act. emt. vend. l. 5. C. eod. l. 3. C. de usur.* conuenire possunt, salua etiam propter tacitam legem commissoriam manet rei vindicatio, tum maxime, cum iisdem proficuum videatur, rem subhastatam, si licitum die existente non depositum fuerit, haetae publicae denuo subiicere. Quae actio, quoniam ex vnanimi DD. sententia venditori vi domini, quod ipso iure recipit *l. 41. pr. ff. de R. V.*, existente conditione contractui adiecta, competit *arg. l. fin. ff. de L. comm. l. 4. C. de pact. inter E. et V.* GOTHOFR. A IENA *th. 65.*; concursus creditorum, qui venditoris partes sustinet, rem subha-

subhastatam tanquam suam, non solum ab emtore non solvente, sed a quocunque etiam possessore, cui emtor eandem vendidit, vel oppignoravit *l. 9. ff. de R. V.*, rei vindicatione, vel quae compendiosior via est, actione Publiciana *l. 5. ff. de Publ. in rem act. et arg. §. 4. I. de action. rectissime reperet, cum omni causa, accessionibus, fructibusque secundum qualitatem possessionis l. 17. §. 1. l. 34. ff. de R. V. HEINECCIUS ad ff. P. II. §. 88.*

XXI.

Superest nobilissima omnium quaestio, quae praecipue huius commentationis primam subministrabat cogitationem. Scilicet in ORDIN. PROC. SAX. RECOGN. ad Tit. 42. §. 7. residuum pretium et pecunia hereditaria, *rückständige Kauff-Gelder und Tagezeiten*, in concursu creditorum singulari gaudent praerogatiua, si nimirum illius intuitu hypothecam vel dominium sibi reseruauerit venditor. Quid igitur iuris ratione liciti ex capite subhastationis? Bene memor ac conscius illius prohibitionis, quae ORDINAT. PROC. RECOGN. praemissa est, religioni mihi duco, grauissimam hanc legem interpretatione vel decisione aliqua violare, sed sufficit argumenta in vtramque partem tantum allegare. Verosimile quam maxime videtur, reseruatiorem hypothecae vel domini aequae necessariam esse, si quando concursus creditorum, exorto nouo licitatoris concursu, eadem frui praerogatiua concupiscit. Sed quamuis dictus locus in ORDIN. PROC. RECOGN. generaliter loquatur de omnibus emtionibus, ex quibus residuum pretium poscitur, ideoque nullum plane discrimen inter venditionem publicam et priuatam admittat, mea sententia illi parum a

vero aberrant, qui subhastationis licito vel parata pecunia, vel distinctis promisso temporibus, sine reservatione domini vel hypothecae idem illud ius praelationis largiuntur. Cum enim, quod satis haecenus demonstrasse credo, lex commissoria per sanctionem ORDIN. PROC. SAX. RECOGN. tacite insit, quae id efficit, ut, licitatore statis temporibus non solvente, dominium rei subhastatae redeat ad concursum ipso iure *l. 4. C. de pactis inter E. et V.*, superfluum esset, propter soluendum adhuc pretium dominium vel hypothecam reservare, cum contra in priuatis emtionibus regulariter dominium cum periculo transeat ad emtorem, ideoque expresse reservandum sit.

XXI.

Quam restrictionem licet expressis verbis non adiciat dispositio ORDIN. PROC. RECOGN. firmat tamen eandem satis ratio sana, quae anima est cuiusvis sanctionis, cum sufficiat generalem regulam iuris, in qua sententia mea fundatur, hacce lege non esse abrogatam. Et enim maxima adest differentia intuitu pretii, inter emtionem venditionem priuatam, ac publicam. Scilicet in priuata, cum certa solutioni constituentur tempora, fidem atque integritatem emtoris tacite sequi censetur venditor *l. 3. C. de pact. inter E. et V.* Quoniam vero effectus habitae de pretio fidei in eo consistit, ut, dominio per eam translato, nullum amplius ius reale competat venditori, nec, terminis sine solutione praeterlapsis, dominium reuertatur ad venditorem, actionem solummodo personalem contra emtorem morosum habet, ideoque inter ceteros chirographarios sine vlla praerogati-

ua collocatur. *l. 5. §. 18. ff. de tribut. act.* quod et hodie in Saxonia, abrogato *per ORDIN. PROC. RECOGN. ad Tit. 49.* priuilegio personali, obtinet. Vides igitur rationem, cur in emtione priuata pretium et pecunia hereditaria, *rückständige Kauffgelder und Lagenzeiten*, nisi dominium vel hypotheca fuerit reseruata, ius praelationis non consequantur, atque venditor, cuius in arbitrio positum erat, vtrum velit fidem de pretio habere, nec ne, culpae suae debeat tribuere, quod nullo sibi prospexerit iure reali. Perinde tamen fecisset, si pactum legis commissoriae expresse adiecisset, ita enim dominium, pretio in diem non soluto, ipso iure recuperasset, et fides ad datum vsque terminum duntaxat habita censeretur, *STRYK differt. de fide habita*, quia, dum legem commissoriam adiicit, luculenter dominium reseruat et paciscitur, vt res sit inempta, atque ad ipsum reuertatur illo casu, quomodo emtor legi commissoriae non paruerit.

XXIII.

Neutiquam hac in specie a priuata ad publicam venditionem, siue subhastationem, ducendum est argumentum. Non habetur ibidem, siue sit necessaria siue voluntaria, fides, quamuis licitum ex interuallis soluendum promittatur. Apparet hoc ex eo, quod adiudicatio plerumque fiat absentibus et creditoribus, *PHILIPPI c. 3. comm. 13. §. 22.* et iudex suum saltem interponat ministerium, nec insciis atque inuitis creditoribus, quorum, causa et utilitas vnice in hac re versatur, fidem habere possit, nec habere voluisse praesumendus sit. Cum denique laudatum de subhastationibus Edictum, numerata pro feudis dimidia, pro allodiis tertia et pro praediis ruti-

rústicis quarta parte pretii in termino adiudicationis, acceptare licitum ex distinctis pensionibus ad 4. 6. 8. et 10. annos promissum, iudici iniungit, creditoribus minime est imputandum, quod licitatoris integritatem vnice respexerint. Quapropter summæ aequitatis olim BERGERVS in *El. Discept. For. p. 1436.* censuit, vt concursui nomine liciti in nouo licitatoris concursu, ad consequendum praelationis priuilegium, hypotheca tacita constituatur, quod tamen consilium Serenissimo Legislatori non placuit. Nec erit necessaria eiusmodi constitutio hypothecæ legalis, cum, quod ipse pro aris quasi et focus pugnans defendit, lex commissoria subhastrationi tacite insit, ideoque vi huius dominium, quod pinguius est hypotheca, ad creditores reuertatur. Atque hæc sunt argumenta, quæ in vtramque partem adduci possent. Submitto illa vnica Sereniss. Legisl. decisioni, interea posteriorem opinionem, exercitii duntaxat gratia, pro cathedra tueri satagam.

COROLLARIA.

- I. *Lex commissoria emtioni venditioni in gratiam quoque emtoris adiici potest. e. g. Si mercem integram intra centum dies non præset, contractus sit nullus.*
- II. *Ratione ultimi termini, in quo non soluit emtor, in Saxonia locus est legi commissoriae.*
- III. *Pactis commissorio adiecto, venditori aliis rebus, quam pecunia nequit satisfacere emtor. l. 2. §. 1. l. 3. ff. de reb. cred. l. 166. ff. de solut.*
- IV. *Lex commissoria non est mera inuentio iuris Romani, sed iuris gentium, sicut ipsa emtio venditio, dissentit GOTHOFER. AIENA th. 13.*
- V. *Ludicra est ratio Glossatorum ad l. 38 ff. de minor. 25. ann. quod Imperator RUTILIANAE puellae propter egregiam formam contra legem commissoriam, in quam peccauerat, restitutionem in integrum concesserit vide STRVV. Decif. Sabbath. 32. c. 2.*
- VI. *Nusquam abrogata est legis commissoriae poena, quemadmodum GROENEVEGIUS de legibus abrogatis sermniat.*

* * *

ULB Halle

3

003 918 556

Sb.

LEGEM COMMISSORIAM
SVBHASTATIONIBVS TACITE

INESSE

1776 2/2a

PRAESIDE

D. CHRISTOPH. LVDOV. CRELLIO

ICTO

DIGEST. VET. PROFFESS. PVBL.

PATRONO ET PRAECEPTORE SVO

DE HIS ET OMNIBVS RELIQVIS MVNERIBVS SVIS

LONGE MERITISSIMO

D. XXIIX. NOVEMBR. A. R. S. c1o1oCCXLVI

H. L. Q. C

PRO LICENTIA

PVBLICE DEFENDET

AVCTOR

IOANNES GOTTLIEB REINHARDT

VITEMBERGENSIS

VITEMBERGAE

PRELO SCHEFFLERIANO.

